

ZSÁMBÉK LAKOSSÁGÁNAK ÉLELMISZER-ÖNELLÁTÁSÁNAK, AZ ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁS NÉPSZERŰSÉGÉNEK, ÉS A HELYI KISTERMELŐK TÁMOGATÁSÁNAK FELMÉRÉSE

**Készítette: Kádár Réka Katalin, Budai Campus, Kertészmérnöki alapképzési szak,
Nappali tagozat**

**Témavezető: Gál Izóra egyetemi docens, Budai Campus, Vidékfejlesztés és Fenntartható
Gazdaság Intézet, Agroökológiai és Ökológiai Gazdálkodási Tanszéken**

Zsámbékot, mint Budapest közeli agglomerációs kisvárost jelentősen meghatározza a szuburbanizáció, az infrastruktúra erőteljes kiépülése, a gazdasági szegmensek átalakulása. Az itteni több száz éve jövedelmező mezőgazdaság visszaszorulóban van, pedig a település környezeti adottságai a mai napig kiválóak ahhoz, hogy a szőlőművelést, zöldség-, gyümölcs-, gyógy- és fűszernövénytermesztést, az állattartást a lakosság ellátásához fenntartsák és támogassák.

A szakdolgozatom témája három kérdéskört foglalt magába: a zöldség, gyümölcs, gyógy- és fűszernövény otthoni élelmiszer-önellátását; az ökológiai gazdálkodás elveinek általános ismeretét és népszerűségét és a helyi kistermelők támogatását vizsgáltam Zsámbék város lakosságának tekintetében. Ehhez interjút készítettem Kapovits Judittal, a Premontrei Női Kanonokrend gyógy- és fűszernövény kertjének tervezőjével és fenntartásának koordinátorával és Horváth Lászlóval, Zsámbék polgármesterével, és online kérdőíves felmérést végeztem.

A premontrei gyógy- és fűszernövénykert céljai között a gyógynövényeket bemutató események szervezése, a fiatalabb generációk tudásának kert-, gyógy- és fűszernövényismerettel való gazdagítása, saját készítményeik fejlesztése és jövőbeli engedélyeztetése, rekreációs tér biztosítása szerepel. A zsámbéki római katolikus egyházközség által telepített gyümölcsös a termőre fordulása után a település rászorulóit, hátrányos helyzetű lakosait szeretné segíteni gyümölcskészítményekkel. Az önkormányzat fenntarthatósági céljai a Zsámbék 2030 – Községi Tervezés című dokumentumában kerültek megfogalmazásra, mely szerint nyitottak a meghatározott célok mentén új kezdeményezésekre. Jelenlegi munkáik a helyi piac fenntarthatóbbá tételére, egy zsámbéki Tündérkert létrehozására, a zártkertek aprózódásának megállítására és visszafordítására, és ezzel a gazdálkodás népszerűsítésére irányulnak többek között.

Az online kérdőíves felméréssel Zsámbék felnőtt népességének körében 122 fős mintát gyűjtöttem. Az eredmények igazolták, hogy Zsámbékon a lakosság kihasználja a kertje

adta élelmiszerelőállításai lehetőségeket, többségileg tisztában van az ökológiai gazdálkodás elveivel, figyelemmel kíséri a helyi kistermelőket, mindezen prioritások jelentősége pedig az önkormányzat dokumentációiban, fejlesztési stratégiáiban is tükröződik. Igényük van az alábbi témákkal kapcsolatos eseményekre, szívesen gazdagítanák ismereteiket.

A fenntartható mezőgazdaságnak elvekre van szüksége az előrelépéshez, éppen, mint a fenntartható település- és vidékfejlesztésnek. Zsámbék lakosságának tudatában már megfogalmazódtak elvek és célok, melyet a több évtizede zajló projektek mellett a szakdolgozatom eredményei is alátámasztanak. Ahhoz, hogy jelentős változásokkal modernizálják a települések önellátását hazánkban, előremutató példák kellenek. Zsámbék város jóval meghaladja szemléletével a hazai városokat, a nyitott városvezetés és a céltudatos lakosság példaként léphetne elő és bizonyíthatná, hogy igenis helytálló városi környezetben is élelmiszer-önellátásról, ökológiai gazdálkodásról, és kistermelők jelenlétéről és támogatásáról beszélni, továbbá e célokat eredményesen támogatni.